

VAKWERK

**MARK
SMIT**

KUNSTHANDEL
schilderijen 19e en 20e eeuw

VAKWERK

Verkooptentoonstelling 2019

Zaterdag 23 februari t/m zondag 10 maart

OPENINGSTIJDEN TIJDENS TENTOONSTELLING

Dinsdag t/m zondag
van 11-17 uur
(gesloten op maandagen)

OPENINGSTIJDEN BUITEN TENTOONSTELLING

Woensdag t/m zaterdag
van 11-17 uur
en op afspraak.

MR MARK SMIT

Gecertificeerd Registertaxateur
Lid Federatie TMV
info@marksmit.nl

ANNA SMIT-LOOR

asmit@marksmit.nl

MARK SMIT KUNSTHANDEL B.V.

Markt 5 | 7731 DB Ommen
T +31 (0)529 - 469 280
E info@marksmit.nl
www.marksmit.nl

VAKWERK

Kunst doet iets met je. Kunst wekt een reactie op, en vaak is die bij iedereen weer anders. De een houdt van modern hedendaags, de ander van romantische schilderkunst. Zelf vind ik het belangrijk om niet direct te oordelen over een kunstwerk, maar ook de context daarbij te betrekken. Waar stond een kunstenaar in de tijd? Welke invloed hadden persoonlijke ervaringen op zijn werk en hoe ontwikkelde de kunstenaar zich? Zo krijg je een completer beeld, ga je er met andere ogen naar kijken en het wellicht meer waarderen.

Karel Appel (1921-2006) is een typisch naoorlogse schilder; hij bevrijdde zich van de beklemmende oorlogsjaren. Appel schilderde -zo leek het- ongeremd, zoals een kind. Vrij van vooroordelen, vrij van dogma's. Die vrijheid, zoals een kind ondoordacht iets neerkrabbelt vanuit het onderbewuste, was inderdaad een inspiratiebron. Maar zijn werken waren daarentegen wél doordacht; met zorg bereidde hij de verf, maakte voorstudies en putte inspiratie uit de kunstgeschiedenis.

Andreas Schelfhout (1787-1870) is een typisch romantische schilder. Hij zocht na de Franse overheersing naar een eigen, artistieke identiteit. Voor zijn tijd was hij vooruitstrevend. Vrijer en vernieuwender dan zijn tijdgenoten. In zijn geïdealiseerde landschappen lag de nadruk op zijn persoonlijke beleving van de grootse schoonheid van de natuur.

Het werk op de cover is gemaakt door Jaap Egmond (1913-1997); een vakman met een diepgewortelde liefde voor wiskunde en esthetiek. Op het eerste gezicht lijken het willekeurige vakjes, maar schijn bedriegt: de geometrische vlakverdeling is grondig doorgerekend.

Bovengenoemde kunstenaars waren stuk voor stuk echte vaklui, die hun ambacht tot in de finesses verstonden, inspiratie putten uit het verleden, maar ook vernieuwend werkten. Op hun eigen manier. Hun kunst mag nu dan modern, of juist traditioneel lijken, willekeurig of juist gepland – wie verder kijkt en zich verdiept, kan nog wel eens verrast worden.

Juist de combinatie van klassieke en moderne kunst maakt onze collectie met 19e t/m 21ste eeuwse werken zo spannend. Kom daarom eens kijken hoe oude en jongere kunstenaars in de kunsthandel bij elkaar hangen. En hoe u klassiek en modern zou kunnen combineren in uw eigen huis. Want je hoeft je niet te concentreren op één bepaalde stijl of periode. Wij laten u graag beleven hoe zij elkaar prachtig aanvullen.

Kom langs, we vertellen u er graag meer over. Kunst is – met recht – vakwerk.

Mark Smit

ANDREAS SCHELFHOUT 1787 - 1870

Schepen op een kalme zee

Olie op koper 6 x 9 cm, gesigneerd verso en gedateerd 1849

ANDREAS SCHELFHOUT 1787 - 1870

Schaatsers op het ijs bij een toren

Olie op koper 6 x 9 cm, gesigneerd linksonder

WOUTERUS VERSCHUUR 1812 - 1874

Het verzorgen van de paarden

Olie op paneel 20 x 27.5 cm, gesigneerd linksonder

FREDERIK MARINUS KRUSEMAN 1816 - 1882

Winterlandschap met houtspokkelaars bij een bevroren vaart

Olie op paneel 55 x 62.5 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd 47

ADRIANA JOHANNA HAANEN 1814 - 1895

Stilleven met rozen en viooltjes

Olie op paneel 26 x 37.5 cm, gesigneerd linksonder

CORNELIS SPRINGER 1817 - 1891

Zomers straatje te Oudewater

Aquarel 33 x 41 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1859, gesigneerd linksonder met monogram en gedateerd '59

ANDREAS SCHELFHOUT 1787 - 1870

Ijsgezicht met houtspreekelaar en schaatsers

Olie op paneel 16.7 x 22.4 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '52

OTTO EERELMAN 1839 - 1926

Twee Sint Bernard puppy's

Olie op doek 38 x 46 cm, gesigneerd rechtsonder

GERARDINA JACOBA VAN DE SANDE BAKHUYZEN 1826 - 1895

Stillevan met bloemen en fruit in een mand

Olie op paneel 23 x 34 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1866

LODEWIJK JOHANNES KLEIJN 1817 - 1897

Ijsgezicht met schaatsers

Olie op paneel 13 x 18.3 cm, gesigneerd rechtsonder

LODEWIJK JOHANNES KLEIJN 1817 - 1897

Zomers riviergezicht

Olie op paneel 13 x 18.3 cm, gesigneerd rechtsonder

ABRAHAM HULK 1813 - 1897

Zeilschepen voor de kust

Olie op doek 20.2 x 30.5 cm, gesigneerd linksonder

HENDRIK WILLEM MESDAG 1831 - 1915

De garnalenvisser

Olie op paneel 25 x 32 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '73

Herkomst: Kunsthandel E.J. Van Wisselingh, Amsterdam.

ELCHANON LEONARDUS VERVEER 1826 - 1900

Moeder met kind in de Scheveningse duinen

Olie op paneel 31 x 24.6 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1879

GERHARD ARIJ LUDWIG 'MORGENSTJERNE' MUNTHE 1875 - 1927

Bomschuit in de branding

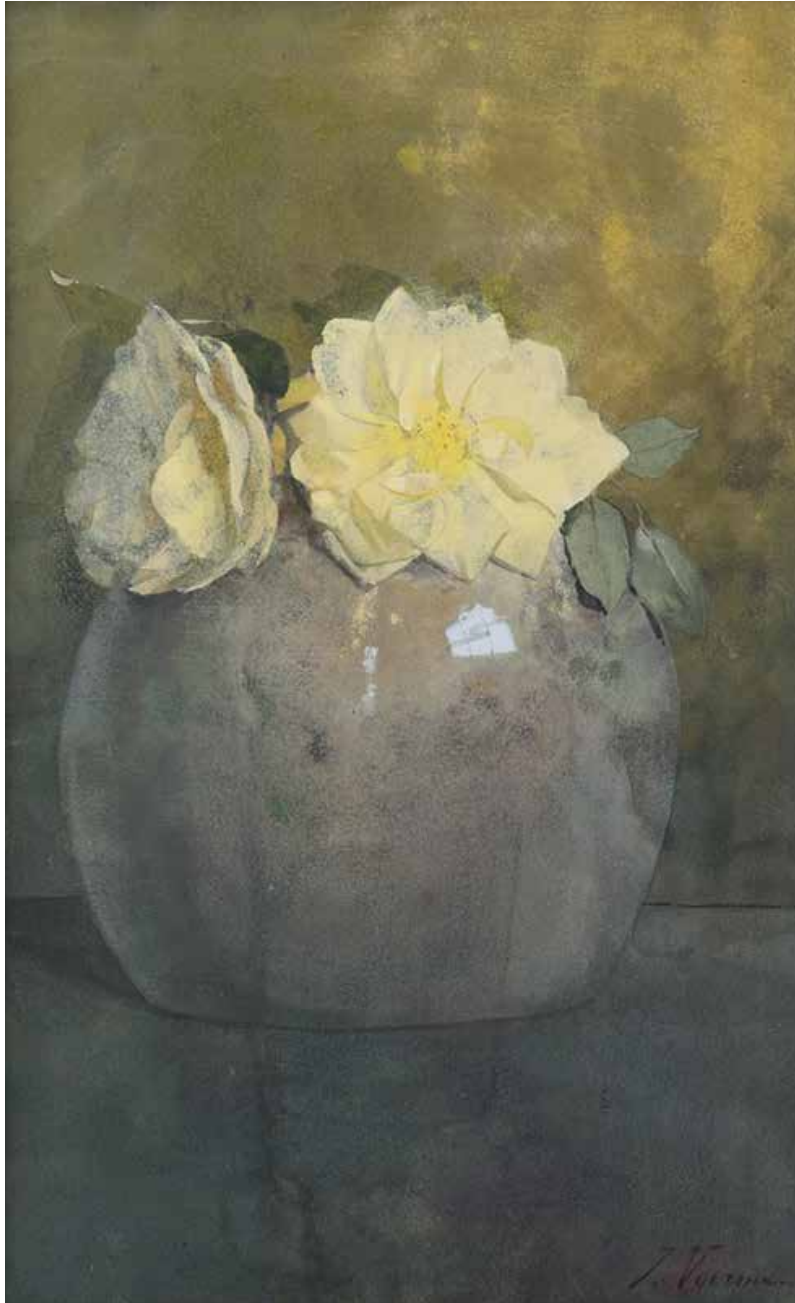
Olie op doek 34 x 24.5 cm, gesigneerd linksonder

LOUIS APOL 1850 - 1936

Winterlandschap met paard en wagen

Olie op doek 45 x 60.5 cm, gesigneerd linksonder

JAN VOERMAN SR. 1857 - 1941

Roosjes in een pot

Aquarel en gouache 42.5 x 27 cm, gesigneerd rechtsonder

PAUL JOSEPH CONSTANTIN GABRIËL 1828 - 1903

Een molen aan de poldervaart bij Abcoude

Olie op doek 65 x 102 cm, gesigneerd rechtsonder

Lucht en licht

Hendrik Johannes Weissenbruch stamt uit een Haagse familie waar kunst een grote rol speelt. Zijn vader verzamelt kunst en is hobbyschilder en zijn neef Jan schildert stadsgezichten. Al op jonge leeftijd gaat Weissenbruch naar het Mauritshuis waar hij zeventiende eeuwse schilderijen van bijvoorbeeld Vermeer en Van Ruysdael naschildert.

Weissenbruch behoort tot de belangrijkste kunstenaars van de Haagse School. Hij vindt zijn inspiratie vooral in de vrije natuur. Hij maakt ter plekke snelle houtskoolschetsen die, eenmaal weer in zijn atelier, de basis vormen voor zijn schilderijen en aquarellen. Als geen ander weet Weissenbruch de sfeer van het vlakke polderland in verf om te zetten.

Het aantrekkelijke paneeltje *Ruiter op een jaagpad bij Noorden* is een typisch Hollands tafereel. Weissenbruch heeft het meerdere malen geschilderd. Ook is er een aquarel van. Op een zompige dijk in Noorden, een gehucht aan de Nieuwkoopse Plassen, rijdt een boer op zijn paard. In de verte zien we een molen. Vanaf 1882 vertoeft Weissenbruch, zoals veel andere schilders, in de zomerperiode in Noorden. Deze waterrijke omgeving is voor hem een belangrijke bron van inspiratie. Hij voelt zich er thuis, ook artistiek gezien. En vanaf dat moment weten steeds meer mensen zijn werk te waarderen.

Opvallend kenmerk van dit schilderij is het lage standpunt waardoor de wervelende, bijna onheilspellende wolken alle aandacht opeisen. Weissenbruch besteedt veel aandacht aan de lucht en het licht. Zelf heeft hij daarover gezegd: 'De lucht op een schilderij, dat is een ding! Een hoofdzaak! Lucht en licht zijn de grote tovenaars. De lucht bepaalt het schilderij. Schilders kunnen nooit genoeg naar de lucht kijken.'

HENDRIK JOHANNES WEISSENBRUCH 1824 - 1903

Ruiter op een jaagpad bij Noorden

Olie op paneel 41 x 30.5 cm, gesigneerd rechtsonder

Herkomst: Kunsthandel E.J. Van Wisselingh, Amsterdam.

Literatuur: W. Laanstra en S. Ooms, *Johan Hendrik Weissenbruch 1824-1903*, Amsterdam 1992, afbeelding pag. 115, nr. 0/40-1;
H.P. Bremmer, *Moderne kunstwerken*, 1909, 7e jaargang, afbeelding nr. 2.

SIMON WILLEM MARIS 1873 - 1935

Jonge vrouw met naaiwerkje

Pastel 61.5 x 49.5 cm, gesigneerd rechtsonder

LOUIS APOL 1850 - 1936

Winterse boslaan met paard en wagen

Olie op doek 65.5 x 85.5 cm, gesigneerd rechtsonder

GERHARD ARIJ LUDWIG 'MORGENSTJERNE' MUNTHE 1875 - 1927

Bomschuiten voor de kust

Olie op paneel 24 x 18.5 cm, gesigneerd linksonder

JACQUES WITJENS 1881 - 1956

Hollands strandplezier

Olie op paneel 13.3 x 22.9 cm, gesigneerd rechtsonder

JOHANNES BOSBOOM 1817 - 1891

De Grote Kerk in Hattem

Olie op paneel 44 x 36.5 cm, gesigeneerd rechtsonder

Herkomst: Kunsthandel P.A. Scheen, Den Haag.

Literatuur: P.A. Scheen, *Lexicon Nederlandse Beeldende Kunstenaars 1750-1880*, Den Haag 1981, afbeelding nr. 401.

Tentoonstelling: Den Haag, Kunsthandel P.A. Scheen, *Zomertentoonstelling Haagse School*, 1971, nr. 8.

WILLEM ROELOFS 1822 - 1897

Hollands polderlandschap met molens

Olie op doek 48 x 74 cm, gesigneerd rechtsonder

JAN VOERMAN SR 1857 - 1941

Koeien in een zomerweide met Hattem op de achtergrond

Aquarel, gouache en potlood 41.5 x 62.5 cm, gesigneerd rechtsonder

ANTOON VAN WELIE 1866 - 1956

Tonny (Jkvr. Antonia J.M. Courbois)

Olie op doek 43 x 30 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd 1908

Literatuur: K. van Lieverloo, *Antoon van Welie, De laatste decadente schilder*, Zwolle 2007, afbeelding pag. 128, cat. nr. 146.

Tentoonstelling: Den Haag, Museum Mesdag, *Antoon van Welie*, 21 jun.-7 sept. 2003; Nijmegen, Museum het Valkhof, *Antoon van Welie, De laatste decadente schilder*, 13 apr.-12 aug. 2007.

BERNARDUS JOHANNES BLOMMERS 1845 - 1914

Visserskinderen in de branding

Aquarel 37.8 x 55.3 cm, gesigneerd linksonder

Literatuur: A. Groenveld e.a., *B.J. Blommers (1845-1914) De zonnige Haagse School*, Zwolle 2016, afbeelding pag. 70.

Tentoonstelling: Katwijk, Katwijks Museum, *B.J. Blommers - de zonnige Haagse School*, 12 jul.-12 nov. 2016.

ROB GRAAFLAND 1875 - 1940

Lezend meisje in een zonnige tuin

Olie op doek 55.5 x 37 cm, gesigneerd linksonder

FLORIS ARNTZENIUS 1864 - 1925

Aan de boulevard

Aquarel en gouache 9.5 x 18 cm, gesigneerd linksonder

HENDRIK JOHANNES WEISSENBRUCH 1824 - 1903

Zittende vrouw in een zonnige tuin in Barbizon

Olie op schildersboard 21.5 x 16.5 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd 1900

Annotatie linksonder (vermoedelijk): 'souvenir à Alexy Orloff, Barbizon'.

KEES MAKS 1876 - 1967

Zittende jonge vrouw met waaiertje

Olie op doek 147 x 134 cm, gesigneerd rechtsonder

GEORGE HENDRIK BREITNER 1857 - 1923

Huzaren op verkenning

Olie op paneel 26.5 x 36 cm, gesigneerd rechtsonder

Herkomst: Kunsthandel Arti, Den Haag; Kunsthandel C.M. van Gogh, Amsterdam.

Literatuur: O. Maurer en G. Seegers, *Jongkind tot Van der Leck, de passie van een collectionneur, Collectie Kamerbeek*, Amersfoort 2007, afbeelding pag. 93, cat. nr. 23.

Tentoonstelling: Amsterdam, Arti et Amicitiae, *Tentoonstelling G.H. Breitner*, nov. 1901-jan. 1902, nr. 73; Amersfoort, Museum Flehite, *Jongkind tot Van der Leck, de passie van een collectionneur, Collectie Kamerbeek*, 21 jan.-9 apr. 2007; Kortenhoef, *Kunst aan de Dijk, Man en paard, het paard in de moderne kunst*, 29 mei-20 jun. 2010.

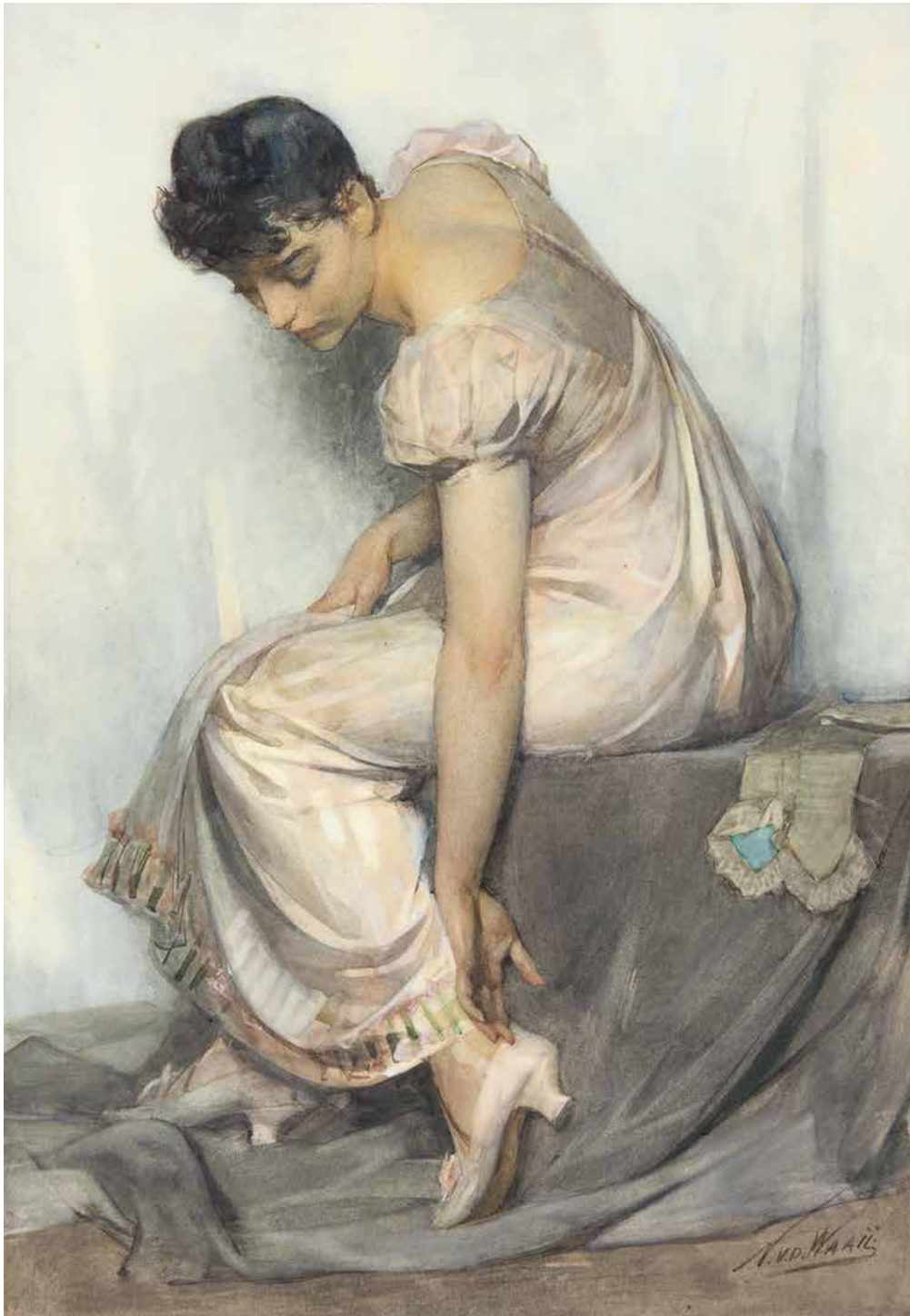

CORNELIS VREEDENBURGH 1880 - 1946

Koeien in een zonnig landschap bij Bunschoten

Olie op doek 60.5 x 91 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1936

Annotatie verso op etiket: 'weg naar Bunschoten'.

NICOLAAS VAN DER WAAY 1855 - 1936

Bijna klaar voor een avond uit

Aquarel en gouache 67 x 47 cm, gesigneerd rechtsonder

JAN VOERMAN SR 1857 - 1941

Zomerweelde

Aquarel en gouache 23 x 41 cm, gesigneerd rechtsonder met initialen

Herkomst: Kunsthandel Frans Buffa, Amsterdam.

Tentoonstelling: Parijs, Musée du Jeu de Paume, *Exposition Hollandaise*, 10 apr.-31 mei 1926.

NICO JUNGMAN 1872 - 1935

Twee kinderen in de haven van Marken

Gemengde techniek op papier op paneel 86 x 55 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1926

Uitstapje naar een café

Antonie Pieter Schotel staat vooral bekend als schilder van haven- en zeegezichten. Al op jonge leeftijd is duidelijk dat hij beschikt over veel talent. Hij krijgt op zijn elfde zijn eerste schilderslessen, van Hermanus Gunneweg. Toch kiest hij niet voor een carrière als kunstenaar; op dwingend advies van zijn ouders gaat Schotel werken in het bedrijf van zijn vader.

Anton Schotel bij het schilderij in zijn atelier aan de Bomkade in Dordrecht.

Maar op zijn 25ste gooit hij alsnog het roer om. Hij neemt het besluit, als autodidact, om kunstenaar te worden en huurt een atelier aan een kade in Dordrecht. Vanuit zijn atelier ziet hij de schepen voorbij varen.

Later woont hij onder meer enige jaren in Volendam, in die tijd is het vissersdorp een favoriete verzamelaarsplaats voor veel kunstenaars. Schotel is gefascineerd door de uitzeilende botters. Hij schildert de schepen op de Zuiderzee veelvuldig in een ingetogen grijspalet. Als de Afsluitdijk is aangelegd, zoekt hij de waters op van Rotterdam en Zeeland.

Hoewel het water zijn leven lang de belangrijkste bron van inspiratie is, voelt Schotel zich vanaf 1917, twee jaar na zijn carrièremove, vrij genoeg om meer te gaan experimenteren. Hij leert door het bestuderen van vooruitstrevende schilders als Jan Sluijters, Piet Mondriaan en Leo Gestel hoe hij meer kleur kan gebruiken. Ook raakt Schotel geïntrigeerd door een onderwerp dat deze modernen óók schilderen: het internationale uitgaansleven, met dank aan de vele reizen naar het bruisende Parijs. Op dit schilderij *Vrouw met sigaret in café* kijkt een vrouwelijke bezoeker met zelfverzekerde, kordate blik naar de toeschouwer. Ze draagt een jas met bont en een weelderige hoed. Het is een elegante verschijning. Haar zelfbewuste houding en chique kleding maakt haar een vrouw van de wereld. Het is echter niet bekend wie deze vrouw is en waar Schotel haar heeft ontmoet. Het schilderij is gemaakt in 1917, Schotel woont dan in Dordrecht. Maar behalve in een café in Dordrecht kan het evengoed in Rotterdam zijn geschilderd. Schotel is vaak in de Maasstad om de haven, de rivier en de boten te schilderen.

ANTHONIE PIETER SCHOTEL 1890 - 1958

Vrouw met sigaret in café

Olie op doek 98 x 79 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '17

Literatuur: C. Denninger, *A.P. Schotel 1890 - 1958*, Bussum 2012, afbeelding pag. 35 (op foto).

ERNEST JEAN JOSEPH GODFRINON 1878 - 1927

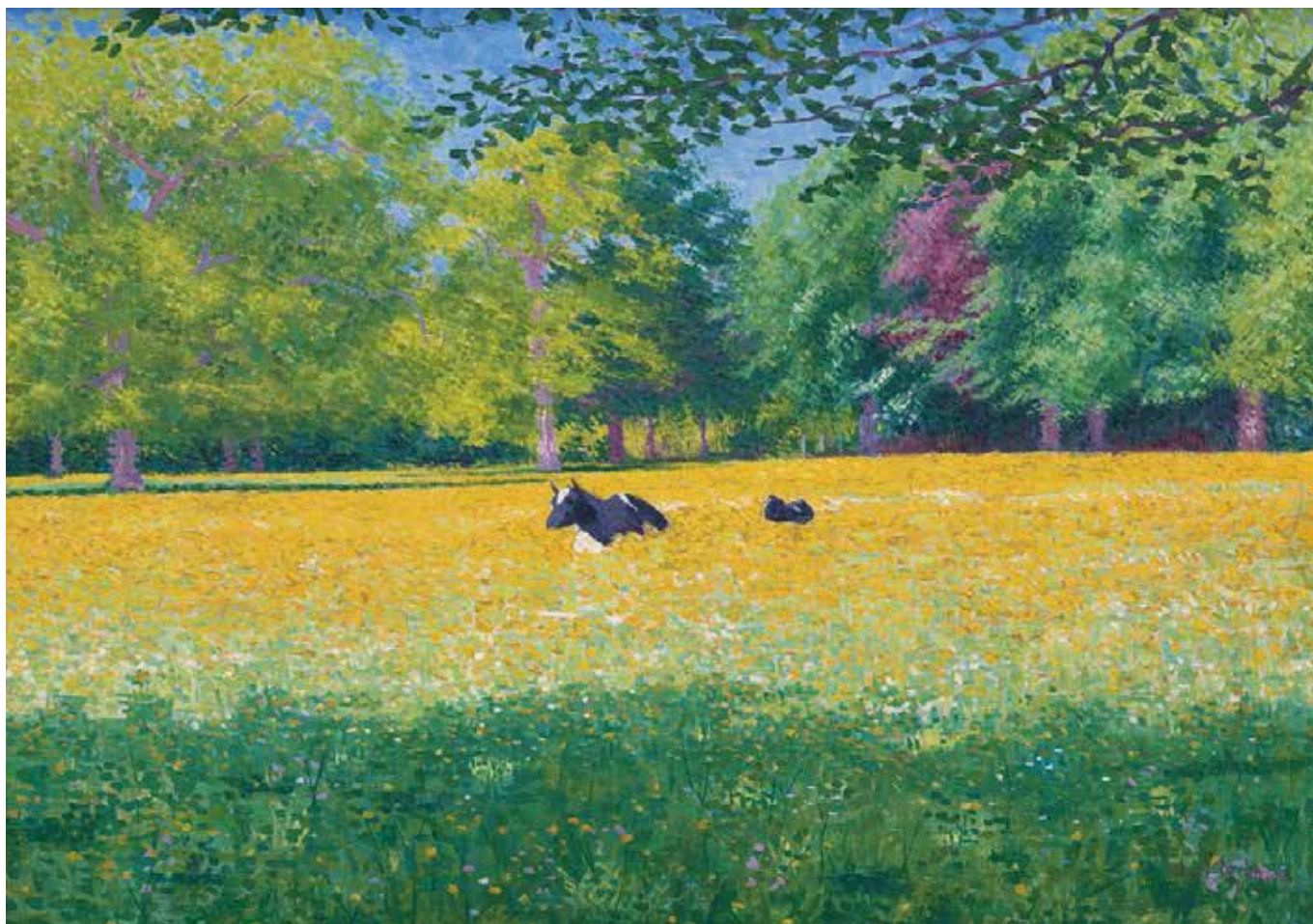
In de tuin

Olie op doek 99 x 77 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd 1913

Annotatie verso: 'Ernest Godfrinon Bruxelles'.

Literatuur: F. de Graaf, *Geschilderde tuinen*, Zwolle 2018, afbeelding pag. 67.

Tentoonstelling: Laren, Singer Museum, *Geschilderde tuinen*, 5 jun.-26 aug. 2018.

FERDINAND HART NIBBRIG 1866 - 1915

Rustende koeien in een zonnig landschap

Olie op doek 40 x 56.5 cm, gesigneerd rechtsonder

HERMAN BOGMAN 1880 - 1970

Het Noordeinde in Den Haag

Olie op doek 50 x 40 cm, gesigneerd rechtsonder

ANTON KOSTER 1859 - 1937

Tulpenkwekerij aan de Kerklaan te Heemstede

Olie op doek 29.5 x 40.5 cm, gesigneerd rechtsonder

Literatuur: F. de Graaf, *Anton L. Koster 1859-1937 Schilder van bloembollenvelden*, Zwolle 2017, afbeelding pag. 77, cat. nr. 82.

Tentoonstelling: Lisse, Museum De Zwarte Tulp, *Naar de bollen. Anton L. Koster, schilder van bollenvelden*, 16 sep. 2017-29 apr. 2018.

SIERK SCHRÖDER 1903 - 2002

Lezende vrouw in blauwe kimono

Aquarel 59 x 45 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '85

ANTON KOSTER 1859 - 1937

Praam met hyacinten

Olie op doek 31.3 x 41.5 cm, gesigneerd rechtsonder

ANTHONIE PIETER SCHOTEL 1890 - 1958

Vrouw met sigaret

Olie op doek 99 x 80 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '17

ANTHONIE PIETER SCHOTEL 1890 - 1958

De Herengracht in Amsterdam op een zonnige dag

Olie op doek 80.5 x 101 cm, gesigneerd linksonder

Annotatie verso: 'Heerengracht Amsterdam'.

GUSTAVE DE SMET 1877 - 1943

Veldboeket in vaas

Gouache 43 x 30.5 cm, gesigneerd rechtsonder en te dateren omstreeks 1914

JAN SLUIJTERS 1881 - 1957

Liggend naakt

Aquarel en gouache 22 x 35 cm, gesigneerd linksboven en gedateerd 1910

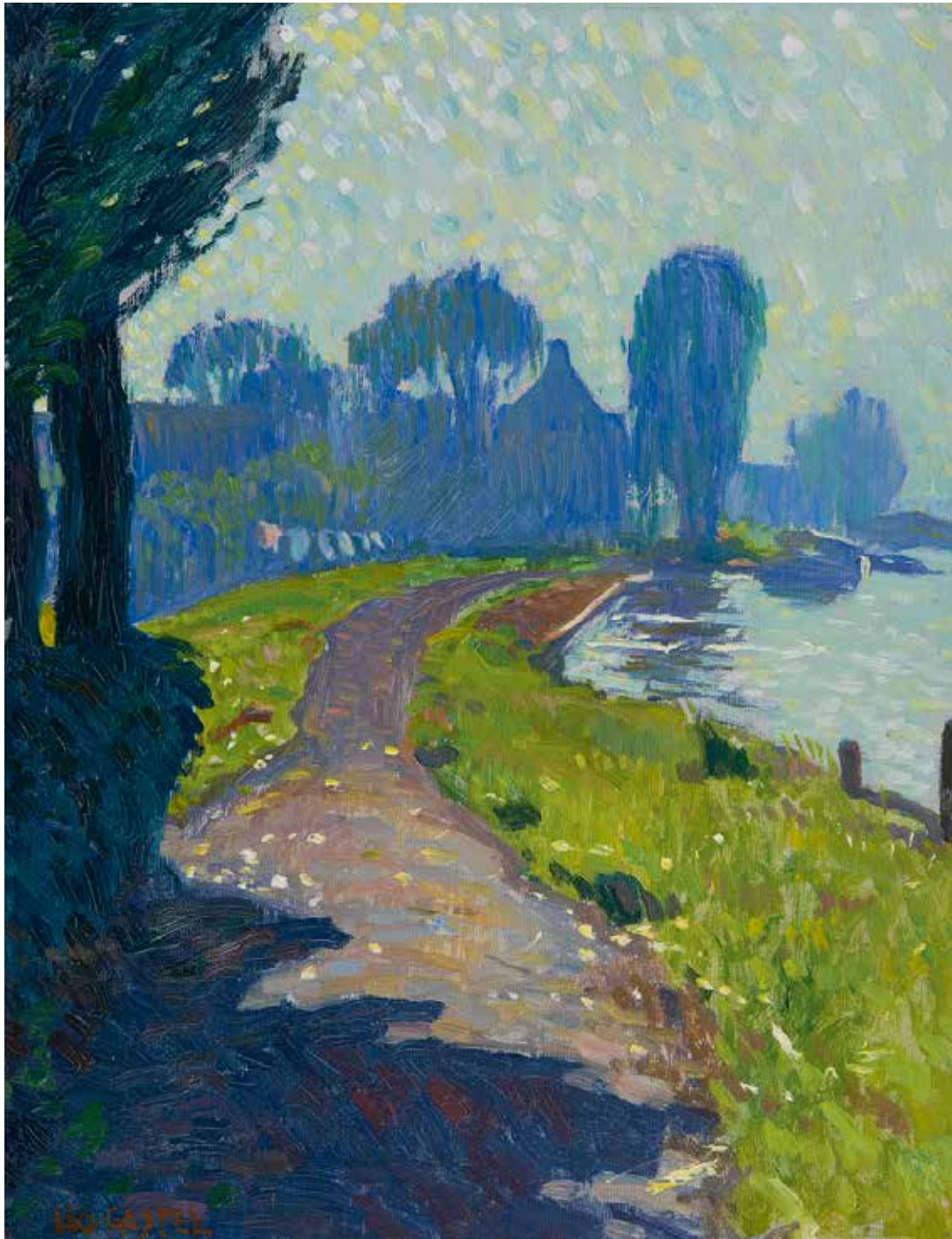
PIET VAN DER HEM 1885 - 1961

Lezende vrouw met hondje

Aquarel en krijt 37 x 48.5 cm, gesigneerd rechtsonder

Literatuur: O. Maurer, G. Seegers, *Jongkind tot Van der Leck, de passie van een collectionneur*, *Collectie Kamerbeek*, Amersfoort 2007, afbeelding pag. 145, cat. nr. 47.

Tentoonstelling: Amersfoort, Museum Flehite, *Jongkind tot Van der Leck, de passie van een collectionneur*, *Collectie Kamerbeek*, 21 jan.-9 apr. 2007.

LEO GESTEL 1881 - 1941

Aan de Amstel

Olie op doek 33 x 25.3 cm, gesigneerd linksonder en te dateren omstreeks 1908

DIRK SMORENBERG 1883 - 1960

Waterlelies in de Loosdrechtse Plassen

Olie op doek 80 x 120 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '21

In originele door de schilder zelf ontworpen en gemaakte lijst.

LEO GESTEL 1881 - 1941

Drie vrouwen

Gemengde techniek op papier 33.7 x 26.2 cm, gesigneerd rechtsonder
en te dateren omstreeks 1908

BEN VIEGERS 1886 - 1947

Kleurrijk bollenveld bij Limmen

Olie op doek 50 x 70 cm, gesigneerd rechtsonder

JAC DE VRIES 1907 - 1970

Vrouw met sigaret in een restaurant

Pastel 63 x 49 cm, gesigneerd rechtsonder

JAN VOERMAN JR. 1890 - 1976

Appelbloesem in een vaasje

Aquarel 29.7 x 20.2 cm, gesigneerd rechtsonder met initialen

JAN VOERMAN JR. 1890 - 1976

Kastanjes met herfstbladeren

Olie op doek 21.3 x 26.5 cm, gesigneerd rechtsonder met initialen en gedateerd '41 linksonder

Kleurenexplosie

Jan Wiegiers is diepgeworteld in de Groningse kunstwereld. In 1918 is hij, samen met Jan Altink en Johan Dijkstra, de drijvende kracht achter de oprichting van De Ploeg, het kunstenaarscollectief in Groningen van musici, literatoren, maar vooral kunstschilders die met een frisse blik naar de moderne tijd kijken. De Ploeg zet zich met name af tegen het behoudende kunstklimaat van noordelijk Nederland.

In 1920, twee jaar na de oprichting van De Ploeg, gaat Wiegiers wegens gezondheidsklachten – hij had tbc – voor een kuur naar Zwitserland. Daar, in Davos, maakt hij kennis met Ernst Ludwig Kirchner, de beroemde exponent van het Duits expressionisme. De twee kunstenaars raken bevriend en Wiegiers is enorm getroffen door de kracht van Kirchners kunst. De vriendschap tussen beide mannen geeft het expressionisme van Wiegiers een flinke artistieke *boost*. Vooral het kleurenpalet van de Groninger wordt kleurrijker en feller.

Dat is heel goed te zien in het schilderij *Boerderij bij Groningen*. Een uitbundige kleurexplosie spat van het doek. De gele voorgevel van de boerderij contrasteert mooi met de blauw- en paarstinten van het dak. De lucht is een samenspel tussen roze, mintgroen en paars, geschilderd met expressieve verfstreken. Het schilderij is gemaakt met wasverf, het is rechtsonder gesigneerd en gedateerd, 1928.

Wiegiers is een kunstenaar die zijn leven lang heel divers te werk gaat. Van landschappen tot stadsgezichten, van stillevens tot naakten, van portretten tot interieurs: zijn schilderkunst is niet in één hokje te stoppen. Behalve schilderen houdt hij zich ook bezig met grafische kunst, hij maakt etsen, litho's en houtsneden. Ook zijn van hem talrijke tekeningen bewaard gebleven. Hij staat bekend om zijn enorme werklust. Na zijn dood raakt Wiegiers wat in de vergetelheid. Inmiddels wordt hij beschouwd als een van de belangrijkste expressionisten van Nederland. Een ware pionier van het modernisme.

JAN WIEGERS 1893 - 1959

Boerderij bij Groningen

Wasverf op doek 87 x 90 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '28

Tentoonstelling: Leens, Landgoed Borg Verhildersum, *Kleurendrift, het land van De Ploeg*, 14 apr.-28 okt. 2018.

JOHAN DIJKSTRA 1896 - 1978

Zichters met op de achtergrond de stad Groningen (vanuit het oosten gezien)

Olie op doek 53 x 69 cm, gesigneerd linksonder en te dateren omstreeks 1924

BEN WALRECHT 1911 - 1980

Zeilverter op het Paterswoldsemeer

Olie op doek 74 x 74 cm, gesigneerd rechtsonder

JOB HANSEN 1899 - 1960

Zeilwedstrijd op het Paterswoldsemeer

Benzinerel op paneel 40 x 60 cm, verso gesigneerd en gedateerd 11 augustus 1936
en gedateerd linksonder 11 aug 1936

JOHAN DIJKSTRA 1896 - 1978

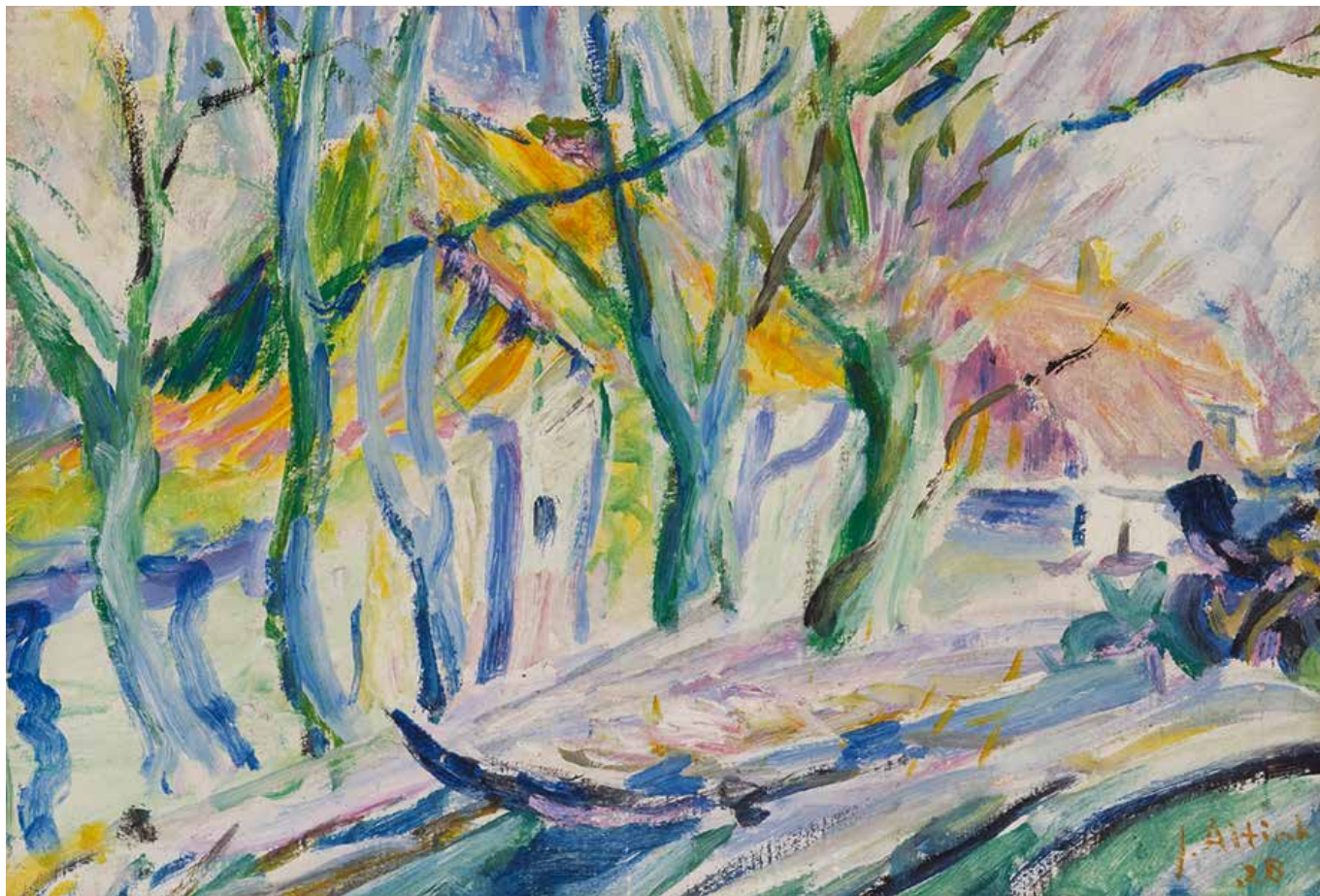
Zonnig landschap bij Wierumerschouw

Olie op doek 60 x 100 cm

Annotatie verso op spieraam: 'Wierumerschouw bomen'.

Literatuur: O. Maurer en G. Seegers, *Jongkind tot Van der Leck, de passie van een collectioneur, Collectie Kamerbeek*, Amersfoort 2007, afbeelding nr. 73.

Tentoonstelling: Amersfoort, Museum Flehite, *Jongkind tot Van der Leck, de passie van een collectioneur, Collectie Kamerbeek*, 21 jan.-9 apr. 2007.

JAN ALTINK 1885 – 1971

Blauwborgje

Olie op doek 38.5 x 55.5 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '28

Herkomst: Collectie J.H.M. Rolink.

Literatuur: D.H. Couvée en W.J. de Gruyter, *Jan Altink*, Heemskerk 1978, afbeelding 26.

Tentoonstelling: Haarlem, Frans Hals Museum, *Overzichtstentoonstelling Jan Altink*, 10 sep.-29 okt. 1978.

WOBBE ALKEMA 1900 - 1984

Compositie

Aquarel en gouache 50 x 32 cm, gesigneerd linksonder met initialen en gedateerd '56 en genummerd XXI

De schoonheid van alledag

Johan Dijkstra is een echte *Grunninger*. Geboren en getogen in de stad Groningen. Hij blijft de stad zijn leven lang trouw, op een uitstapje naar Amsterdam na - Dijkstra studeert er enige jaren aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten. Hij groeit op in een kunstzinnig milieu, zijn vader is decoratieschilder. En met diens schilderskist binnen handbereik, maakt hij al op jonge leeftijd schilderijen.

Als medeoprichter van De Ploeg, het collectief van musici, literatoren en kunstschilders dat in 1918 het licht zag, speelt hij een belangrijke rol in de Groningse kunstscene. Aan het begin van zijn carrière werkt Dijkstra in navolging van Vincent van Gogh, zowel qua stijl als qua onderwerpkeuze. Gaandeweg wordt hij meer beïnvloed door de collega's van De Ploeg, met wie hij veel optrekt. Mede onder invloed van Jan Wiegers die tijdens een kuur in Davos bevriend raakt met de Duitse expressionist Ernst Ludwig Kirchner komt hij tot zijn eigen expressionistische stijl. Tot in de jaren zeventig van de vorige eeuw exposeert hij samen met De Ploeg.

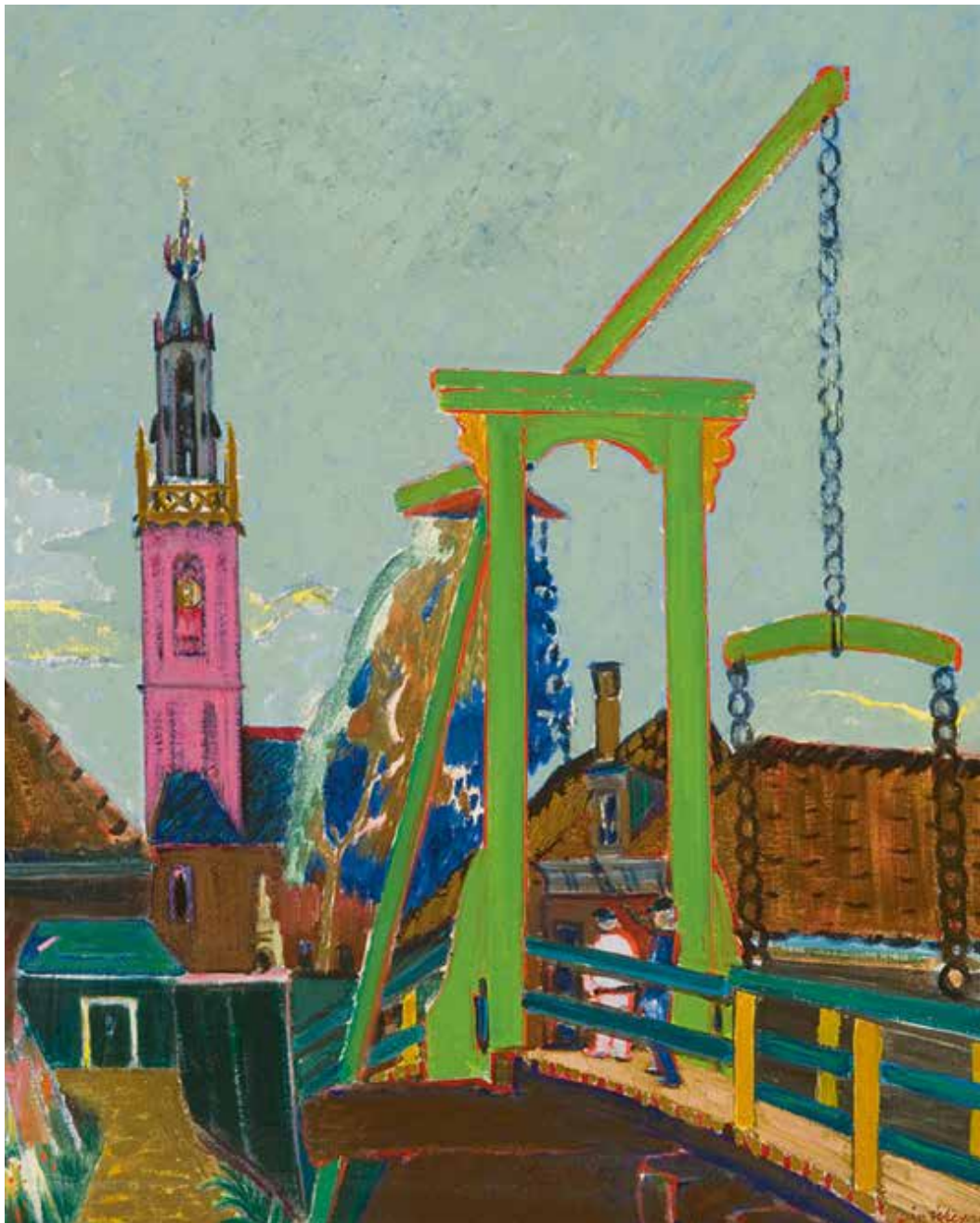
De kunstenaar trekt er graag op uit om 'en plein air' de ongerepte Groningse landschappen en dorpen vast te leggen. Voor hem ligt de schoonheid in het eenvoudige. Ook op dit schilderij *De binnenhaven van Zoutkamp* is het ongecompliceerde leven van alledag aanwezig. Er zit veel beweging in dit schilderij; wolken drijven voorbij en de wind blaast flink door het bomenblad. Toch straalt het ook de rust uit van het Groningse leven op het platteland. Op de helling aan de rand van de weg, zijn vier mannen in het gras neergestreken. Net als de vijfde man kijken ze naar de kleine binnenhaven, naar twee mannen in een bootje. Bij Dijkstra lijkt het altijd alsof hij de tijd heeft stilgezet.

JOHAN DIJKSTRA 1896 - 1978

De binnenhaven van Zoutkamp

Olie op doek 60 x 100 cm, gesigneerd linksonder

JAN WIEGERS 1893 - 1959

Figuren op de Kwakelbrug met zicht op de Speeltoren te Edam

Olie op doek 81 x 65 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '51

Annotatie verso: 'Jan Wiegers Edam 1951'.

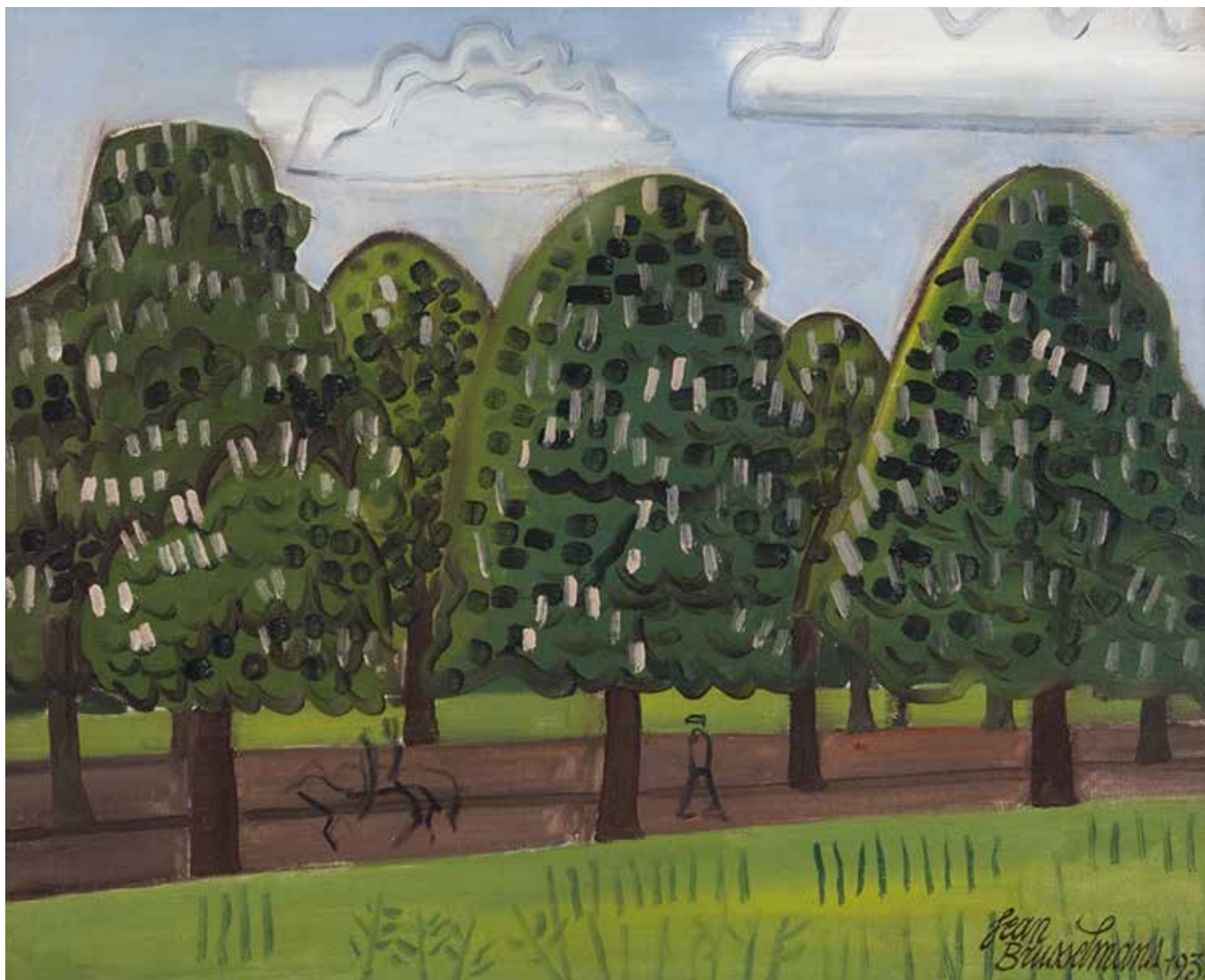

JANNES DE VRIES 1901 - 1986

Gronings landschap met rode boerderij

Olie op doek 71 x 90 cm, gesigneerd rechtsonder

Annotatie verso: 'Avondstemming'.

JEAN BRUSSELMANS 1884 - 1953

Bomenlaan

Olie op doek 42 x 52 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1935

JAN RIJLAARSDAM 1911 - 2007

Bloemenmeisje op een plein

Olie op doek 80 x 60 cm, gesigneerd linksonder

WILLEM HUSSEM 1900 - 1974

Compositie

Olie op doek 80 x 70.5 cm, te dateren 1960

Literatuur: H. Steenbruggen, *Willem Hussem - Tussen schrift en leegte*, 1994. afbeelding pag. 88, cat.nr. 75.

Tentoonstelling: Den Haag, Gemeentemuseum, *In Den Haag woont een barbaar*, 10 nov. 2001-2 feb. 2002.

JAN ROËDE 1914 - 2007

Indische dame en Hollandse vrouw

Olie op doek 47.6 x 62.6 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '70

Herkomst: Kunsthandel Knoester, Den Haag.

Literatuur: M. Walraven, *Jan Roëde*, Den Haag 1988, afbeelding pag. 37; Erik Slagter, *Jan Roëde schilder*, Venlo 1999, afbeelding pag. 41.

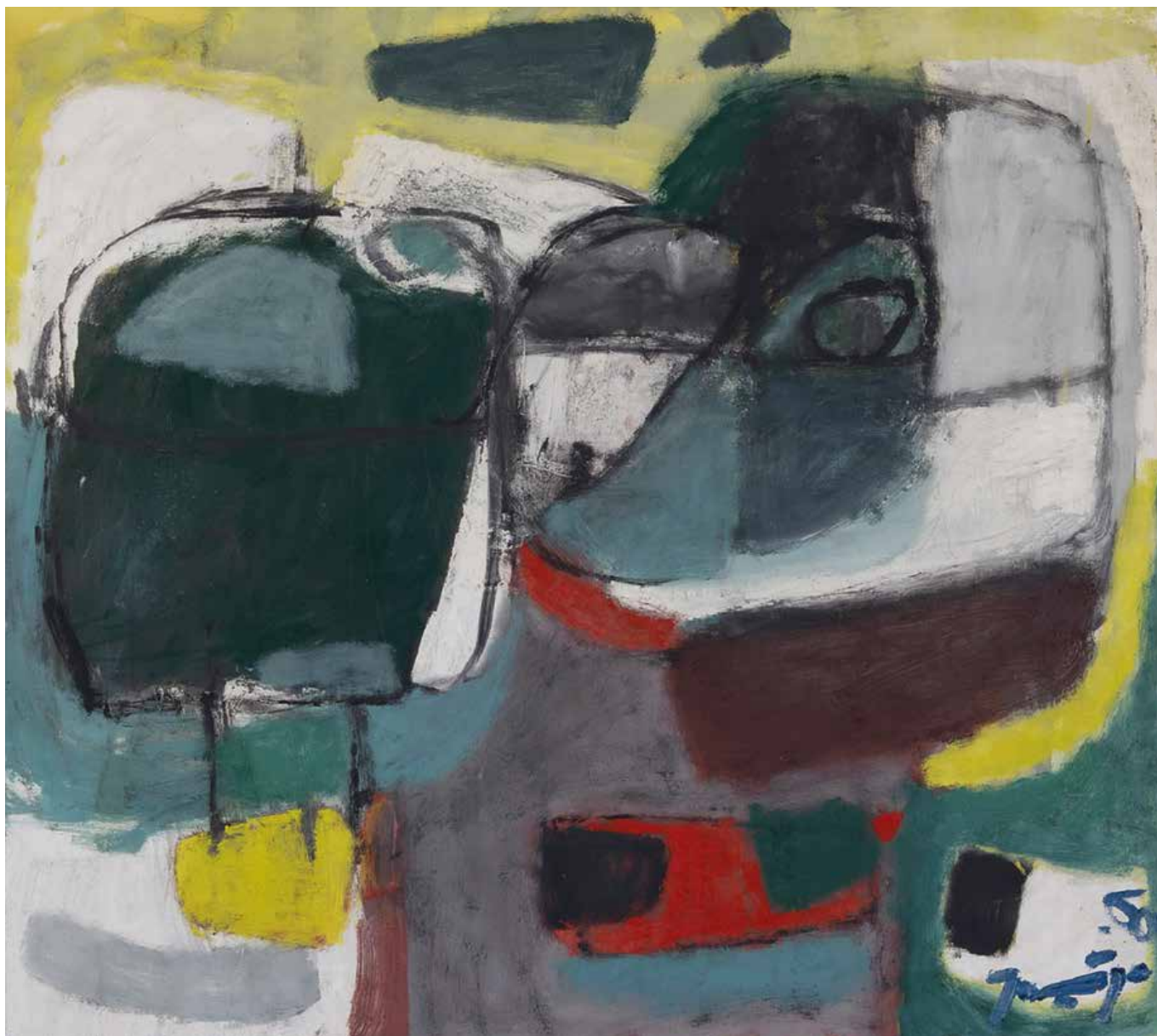
Tentoonstelling: Den Haag, Haags Gemeentemuseum, *Nieuwe Haagse School*, 5 apr.-28 sep. 2003.

EUGÈNE BRANDS 1913 - 2002

Abstracte compositie

Gouache 28 x 22.5 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd '68

JAAP NANNINGA 1904 - 1962

Compositie

Olie op doek 80 x 90 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '60

Literatuur: E. Slagter, *Oeuvre-catalogus Jaap Nanninga: schilder, painter, peintre*, Amsterdam 1987, afbeelding IX pag. 47.

Tentoonstelling: Eindhoven, Stedelijk van Abbemuseum, *Nanninga en Lucebert*, 22 apr.-15 mei 1961; Rotterdam, Museum Boymans van Beuningen, 14 dec. 1962-27 jan. 1963; Den Haag, Haags Gemeentemuseum, 12 feb.-24 mrt. 1963; Groningen, Groninger Museum, *Jacob Nanninga, tentoonstelling schilderijen en gouaches*, 23 jun.-12 jul. 1964; Amsterdam, Stedelijk Museum, *Jaap Nanninga*, 15 mei-21 jun. 1964; Arnhem, Gemeentemuseum, *Jaap Nanninga*, 12 feb.-26 mrt. 1966; Haarlem, Vishal, *Nanninga: schilderijen, gouaches*, 1 apr.-15 mei 1966; Den Haag, Gemeentemuseum, 13 mrt.-3 mei 1987; Venlo, Museum Van Bommel-Van Dam, 8 mei-28 jun. 1987; Enschede, Rijksmuseum Twenthe, 11 jul.-30 aug. 1987.

Met open blik

Karel Appel studeert tijdens de oorlogsjaren schilderkunst aan de Rijksacademie in Amsterdam. De Amsterdamse kapperszoon leert er onder meer Corneille en Constant kennen, waarmee hij bevriend raakt. Appel is in 1948 nauw betrokken bij de oprichting van Cobra, genoemd naar de drie steden waar de kunstenaars, dichters en schrijvers vandaan kwamen: Kopenhagen, Brussel en Amsterdam. Hoewel Cobra als beweging slechts kort heeft bestaan - in 1951 heft de groep zich met afscheidstentoonstelling in Luik op - dreunt de invloed van Cobra op andere Europese kunstenaars nog lang na. Appel is een van de succesvolste Cobra-kunstenaars.

Zijn leven lang schuwt hij het experiment niet. Behalve schilder, is hij ook beeldhouwer en dichter. Hij heeft ateliers in onder meer Monaco, New York en op het Toscaanse platteland. Zoals hij zelf over de wereld rondzwierf, zo is zijn werk ook overal terechtgekomen: onder andere het Guggenheim in New York, de Tate Gallery in Londen en het Stedelijk Museum in Amsterdam hebben zijn werk in hun collectie. Karel Appel overlijdt in Zürich en is begraven op het beroemde kerkhof Père-Lachaise in Parijs.

Met open blik bekijkt en bewondert Appel primitieve kunst, outsider kunst en kindertekeningen. Hij is geraakt door de onbevangenheid van kinderen. Appel schildert expressief en onstuimig, maar dat betekent niet dat hij zomaar wat doet. Integendeel, zijn schilderijen zijn weldoordachte composities met heldere contouren en felle, uitbundige kleuren. Hoewel het expressionistische werk abstract oogt, zijn er altijd figuratieve elementen aanwezig, vaak van vrouwen, vogels of dieren.

Zo ook op dit kleurrijke schilderij, dat linksonder is gesigneerd en omstreeks 1970 is te dateren. Rechtsboven is duidelijk een blauwe vogel te zien, met zijn snavel tikt hij de grote figuur links aan. Deze figuur is een stuk minder eenduidig. Is het een mens of een dier? De verf is pasteus aangebracht, de verfstreken zijn goed zichtbaar. De dynamiek en de energie maken het een kenmerkende Appel.

KAREL APPEL 1921 - 2006

Compositie met blauwe vogel

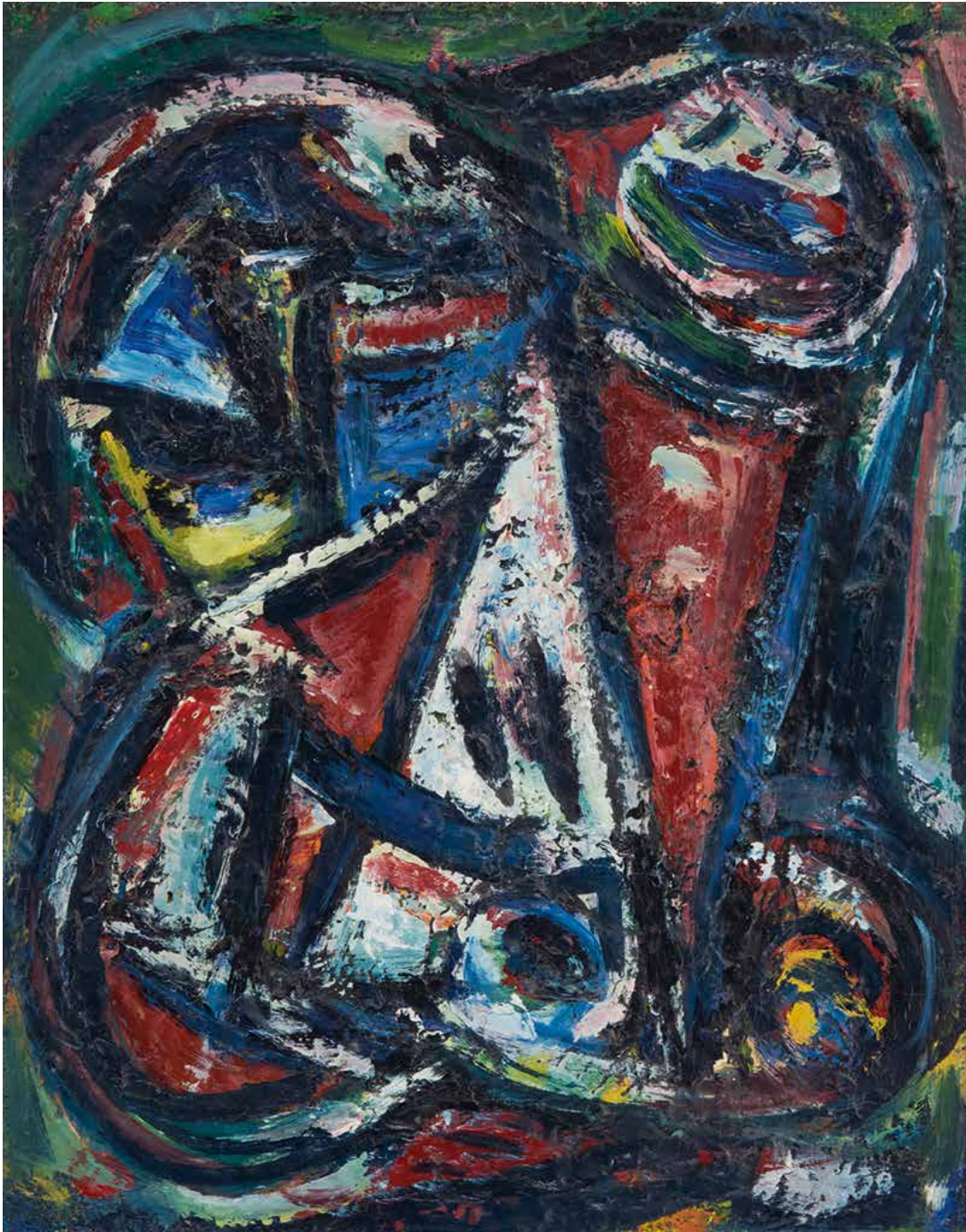
Olie op doek 38 x 46 cm, gesigneerd linksonder

GEER VAN VELDE 1898 - 1977

Figuur

Gouache 22.6 x 7.1 cm, gesigneerd rechtsonder met initialen

THEO WOLVECAMP 1925 - 1992

Compositie

Olie op doek 30 x 24 cm, gesigneerd verso

Tentoonstelling: Enschede, Rijksmuseum Twenthe; Dordrecht, Dordrechts Museum.

EUGÈNE BRANDS 1913 - 2002

Polder

Gouache 38.5 x 65.5 cm, gesigneerd linksonder

WILLEM HUSSEM 1900 - 1974

Compositie tegen blauwe achtergrond

Olie op doek 120 x 80 cm, gesigneerd linksonder met initialen en gedateerd '65

Literatuur: R. Knoester, *Nieuwe Haagse School*, Den Haag 2002, afbeelding pag. 140 en op de cover (detail).

Tentoonstelling: Den Haag, Pulchri Studio, *100 jaar zalen*, sep. 2001; Den Haag, Haags Gemeentemuseum, *Nieuwe Haagse School*, 5 apr.-28 sep. 2003.

GERRIT BENNER 1897 - 1981

Meer met avondzon

Gouache 50 x 64.5 cm, gesigneerd rechtsonder met monogram en te dateren omstreeks 1966

Literatuur: E. van Dooren, *Gerrit Benner*, Harlingen 2005, afbeelding pag. 84-85.

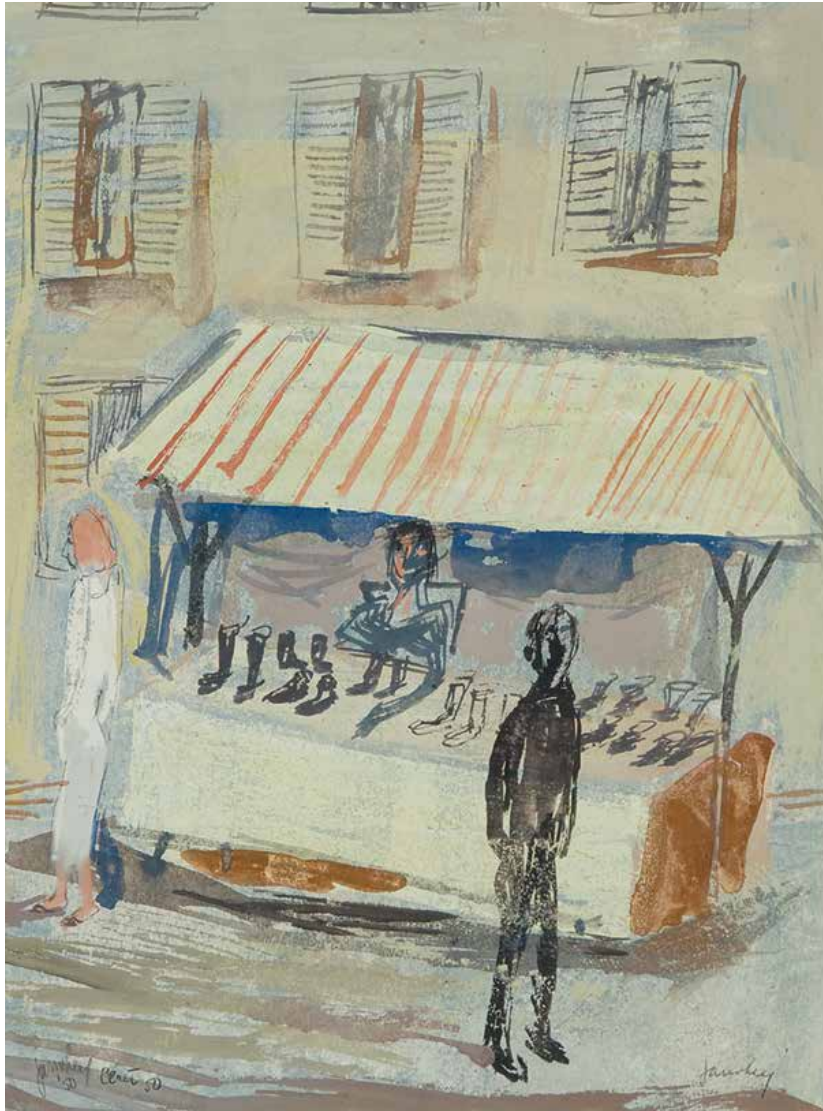

GERRIT BENNER 1897 - 1981

Ruiter

Gouache 55 x 74.5 cm, gesigneerd rechtsonder met monogram

Dit schilderij is verworven via een loterij ten behoeve van de slachtoffers van de Watersnoodramp in 1953.

JAN VAN HEEL 1898 - 1990

De schoenenkraam

Gemengde techniek op papier 30.5 x 23 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd '50 en gesigneerd rechtsonder

Annotatie linksonder: 'Ceret '50'.

WIM OEPTS 1904 - 1988

Landschap

Olie op doek 38 x 46 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '67

Herkomst: Kunsthandel M.L. de Boer, Amsterdam; Part. coll. Nederland.

Literatuur: M.L. van Aubel e.a., *Willem Anthonie Oepts, Monografie en oeuvrecatalogus*, Zwolle 2001, afbeelding pag. 201, cat. nr. sk.294.

Reliëfs van papier

Jaap Egmond in atelier 1972.

Jaap Egmond is geboren in New York – zijn vader is kapitein op de grote vaart – maar niet lang na zijn geboorte verhuist het gezin naar Amsterdam.

Egmond is een veelzijdig man. Behalve gezegend met een groot tekentalent, is hij een begenadigd pianist. Omdat hij niet kan kiezen tussen kunst en muziek, besluit hij twee opleidingen te doen. Hij volgt een opleiding tot tekenleraar en ook gaat hij naar het conservatorium. Na de Tweede Wereldoorlog geeft hij tekenles, eerst op een Amsterdams gymnasium, later op een lerarenopleiding.

Buiten zijn docentschap volgt hij alle moderne ontwikkelingen in de kunst op de voet. In het Stedelijk Museum komt hij graag. Ook de Nul-groep, internationaal bekend als Zero, vindt hij interessant. Egmond is vooral gefascineerd door de focus van de Nul-groep op monochromie en de herhaling van vormen. Eind jaren zestig kiest hij alsnog volledig voor het kunstenaarschap, zijn tweede leven begint. Het werk van Jaap Egmond behoort tot het constructivisme. Zelf heeft hij over deze kunststroming gezegd dat 'konstruktivisten zich ten doel stellen door een logisch systeem van vorm en verhouding te komen tot een meetkundige abstraktie'.

Hij rangschikt min of meer gelijkvormige elementen waarbij ritme en het spel van licht en schaduw het uiteindelijke kunstwerk bepalen. Egmond wordt weleens vergeleken met Jan Schoonhoven, maar waar Schoonhoven meer intuïtief te werk gaat, liggen aan de basis van Egmonds werk wiskundige wetten en formules ten grondslag. Aan elk kunstwerk gaat een intensief onderzoek vooraf, met schetsen vol berekeningen van hellingshoeken. Egmond verhuist van Amsterdam naar Amstelveen, waar hij de beschikking krijgt over een mooi atelier in een voormalig schoolgebouw. Zijn symmetrische reliëfs maakt hij overigens niet alleen van papier-maché, maar ook van staal en plexiglas. Hij signeert zijn werken niet, of soms met alleen een 'e'.

JAAP EGMOND 1913 - 1997

Wit reliëf JA

Muurverf, papier-maché en karton op schildersboard 100 x 100 cm, gesigeneerd verso en gedateerd '76

Annotatie verso: 'JA Jaap egmond a'veen dec. 76'.

EUGÈNE BRANDS 1913 - 2002

Compositie met witte achtergrond

Gouache 46 x 63 cm, gesigneerd rechtsonder

WILLEM VAN ALTHUIS 1926 - 2005

Blauw horizontaal

Olie op doek 45 x 50 cm, gesigneerd verso met initialen en gedateerd '78

Tentoonstelling: Leeuwarden, Fries Museum, *Willem van Althuis*, 12 jan.-26 feb. 1979.

Literatuur: Tent. cat. Fries Museum, *Willem van Althuis*, Leeuwarden 1979, cat.nr. 45.

WILLEM HUSSEM 1900 - 1974

Compositie met rood, groen en zwart

Olie op doek 130 x 110 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd '67

Literatuur: C. Kramer, *Willem Hussem - De kracht van de penseelstreek - schilderijen en tekeningen 1945-1974*, Utrecht 1984, pag. 70; R. Knoester, *Nieuwe Haagse School*, Den Haag 2002, afbeelding pag. 104.

JAAP EGMOND 1913 - 1997

Wit reliëf HE I

Muurverf, papier-marché en karton op schildersboard 80 x 80 cm,
gesigneerd verso en gedateerd '75

Annotatie verso: 'HE I Jaap egmond a'veen nov. 75'.

Bloemenweide

Marc Mulders (1958) is een multitalent; hij is schilder, aquarellist, fotograaf en glazenier. Tien jaar geleden heeft Mulders de hectiek van de Tilburgse binnenstad ingeruild voor de serene rust van het buiten zijn. Met die verhuizing naar een afgelegen, landelijke omgeving is ook zijn schilderstijl en zijn opvatting over het schilderen veranderd.

In het fantastische atelier, een grote boerenschuur op landgoed Baest gelegen tussen Tilburg en Eindhoven, kijkt hij uit over weelderige bloemenvelden. De Franse impressionist Claude Monet is voor de kunstenaar een belangrijke inspiratiebron. Niet verwonderlijk dus dat Mulders zijn eigen tuin 'my own private Giverny' noemt, een verwijzing naar de beroemde tuinen van Monet in Giverny, het charmante Franse dorp zeventig kilometer ten westen van Parijs waar volgens Monet het mooiste licht van de wereld schittert.

Mulders kleurenpalet is in de loop der jaren steeds lichter geworden. De zware, donkere kleuren van weleer hebben plaatsgemaakt voor levendig wit, geel en pasteltinten als lila en roze. Dat is mooi te zien in dit schilderij *Persian Garden* uit 2018. Mulders heeft de bloemen die hij ziet vanuit zijn atelier geabstraheerd tot een spannende compositie in pasteltinten, boordevol details. Mulders,

een gelovig man, is gefascineerd door grote thema's als leven en de dood. De verf ligt vaak, zo ook hier, dik op het doek. Een kolkende energie spat van het werk af. De schoonheid van de natuur in volle overtuiging. Maar tegelijkertijd is daar het besef dat verval op de loer ligt. Het korte leven van een bloem als symbool voor onze eigen vergankelijkheid.

Marc Mulders in zijn atelier, mei 2018.

MARC MULDER 1958

Persian Garden

Olie op doek 200 x 150 cm, gesigneerd rechtsonder met initiaal

Annotatie verso: 'Marc M Persian Garden 010518'.

INDEX

Alkema, J.	67	Mesdag, H.W.	14
Althuis, W. van	91	Mulders, M.	95
Altink, J.	66	Munthe, G.A.L. 'Morgenstjerne'	16, 24
Apol, L.	17, 23	Oepts, W.	87
Appel, K.	79	Nanninga, J.	77
Arntzenius, P.F.N.J.	32	Rijlaarsdam, J.	73
Benner, G.	84, 85	Roëde, J.	75
Blommers, B.J.	30	Roelofs, W.	27
Bogman, H.	44	Sande Bakhuyzen, G.J. van de	11
Bosboom, J.	26	Schelfhout, A.	4, 9
Brands, E.	76, 82, 90	Schotel, A.P.	41, 48, 49
Breitner, G.H.	35	Schröder, S.	46
Brusselmans, J.	72	Sluijters, J.	51
Dijkstra, J.	62, 65, 69	Smorenberg, D.	54
Eerelman, O.	10	Smet, G. de	50
Egmond, J.	89	Springer, C.	8
Gabriël, P.J.C.	19	Velde, G. van	80
Gestel, L.	53, 55	Verveer, E.L.	15
Godfrinon, E.J.J.	42	Verschuur, W.	5
Graafland, R.	31	Viegers, B.	56
Haanen, A.J.	7	Vreedenburg, C.	36
Hansen, J.	64	Vries, Jac de	57
Hart Nibbrig, F.	43	Vries, J. de	71
Heel, J. van	86	Voerman, J. jr.	58, 59
Hem, P. van der	52	Voerman, J. sr.	18, 28, 38
Hulk, A.	13	Waay, N. van der	37
Hussem, W.	74, 83, 92	Walrecht, B.	63
Jungmann, N.	39	Weissenbruch, H.J.	21, 33
Kleijn, L.J.	12	Welie, A. van	29
Koster, A.L.	45, 47	Wiegers, J.	61
Kruseman, F.M.	6	Witjens, A.H.J.	25
Maris, S.W.	22	Wolvecamp, Th.	81
Maks, C.J.	34		

COLOFON

Samenstelling | Anna Smit-Loor
Kunsthistorisch onderzoek | Arie Bakker
Teksten | Ellen Leijser
Vormgeving | Frank de Wit

Portretfoto | Hans Westerink, Zwolle
Fotografie & lithografie | Benno Slijkhuis
(Wilco Art Books, Amersfoort)
Druk | Wilco Art Books, Amersfoort

